

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز آسیایی کاهش بلایا»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

در موارد متعددی بلایایی طبیعی دارای آثاری فرامرزی می‌باشند یا اینکه مقابله با آنها، چه در قالب پیشگیری و چه در قالب کمک‌های انسان‌دوستانه پس از وقوع حوادث، مستلزم کمک‌های سایر دولت‌ها می‌باشد. با وجود اینکه دولت‌ها به جهت تکالیف انسانی، روابط فیما بین، همکاری و کمک متقابل یا حتی به جهت وجهه بین‌المللی در بلایایی طبیعی به کمک یکدیگر می‌شتابند، داشتن رابطه‌ای نظام‌مند برای الزام به کمک، همکاری، ارائه اطلاعات و تجارب و آموزش‌های متقابل می‌تواند به نتایج مطلوبی منجر گردد. ۲۸ کشور آسیایی تاکنون به مرکز آسیایی کاهش بلایا در سال ۱۹۹۸ پیوسته‌اند، که از میان کشورهای همسایه ایران آذربایجان، ارمنستان، تاجیکستان، پاکستان، پاکستان به آن پیوسته‌اند. از دیگر کشورهای عضو این مرکز می‌توان به چین، ژاپن، مالزی، اندونزی، روسیه، کره جنوبی، قزاقستان، قرقیزستان، سنگاپور، تایلند و ... اشاره کرد.

ایرادات شورای محترم نگهبان و طرق رفع آنها

شورای محترم نگهبان ایرادات را در سه بند مطرح نمود:

۱. ایراد اول شورای نگهبان به بحث پرداخت کمک براساس اساسنامه مرکز می‌پردازد. شورا بیان می‌دارد که پرداخت کمک در هر مورد باید مطابق اصل هشتمادام قانون اساسی به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل مذکور می‌باشد.

رفع ایراد شورا: اولاً باید توجه داشت که در لایحه ارائه شده از سوی دولت عنوان «و یا کمک» در متن ماده واحده وجود داشته است که کمیسیون محترم امنیت ملی و سیاست خارجی با در نظر داشتن مسئله نسبت به حذف عبارت «و یا کمک» اقدام نمود و در ماده واحده مصوب مجلس این عنوان وجود ندارد و تنها از حق عضویت صحبت شده است. ثانیاً از اصل هشتمادام قانون اساسی این چنین استنباط نمی‌گردد که در هر مورد برای کمک نمودن یا کمک گرفتن نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی باشد. بلکه یکبار تصویب مجلس در چارچوب معاهده مذکور کفایت می‌نماید.

کما اینکه در موارد دیگر نیز از جمله در معاهده تأسیس صندوق بین‌المللی برای جبران خسارات آلودگی نفتی نیز مسئله کمک دولت‌های عضو وجود داشته و به تصویب مجلس و تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

۲. ایراد دوم و سوم شورای محترم نگهبان که به حق مطرح گردیده ضرورت تصویب اساسنامه (ضمیمه ماده واحده) در مجلس محترم و ارائه اسنادی است که حاکی از تصویب مواد سند فوق‌الذکر باشد. ضروری است متن ماده واحده و متن کنوانسیون و ضمایم آن به صورت رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در مجلس شورای اسلامی ذکر شود.

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه ایراد اول شورای محترم نگهبان در تصویب مورد به مورد، کمک‌های ارائه شده یا اخذ شده از سوی دولت نتایج عملی مطلوبی را به همراه نخواهد داشت و مجلس را در این وضعیت قرار خواهد داد که در هر مورد باید نسبت به تصویب موارد کمک اقدام نماید و با توجه به اینکه می‌توان با یکبار تصویب مجلس به دولت اجازه داد تا در چارچوب ضوابط و مقررات تصویب شده نسبت به دریافت و یا ارائه کمک اقدام نماید، اصرار نمایندگان محترم بر مصوبه مورخ سه‌شنبه هفت آبان‌ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی اولی به نظر می‌رسد. ایراد دوم شورای نگهبان نیز که به حق مطرح گردیده، ایرادی شکلی است که لازم است مورد توجه قرار گیرد.